

Mahu'unga pe ke tokateu ki ha faha'i ta'u El Niño pea mo e si'i ange 'ae 'uha 'ihe 'avalisi 'ihe 2018.

Tu'unga lolotonga e faha'i ta'u:

Koe faha'ta'u 'oku kei tu'u pe 'he 'avalisi angamaheni i 'Aokosi. Koe ngaahi fakalunga 'oe faha'i ta'u kuo kamata kela'i ange kihe fakalunga ke hoko 'ae faha'i ta'u El Niño 'ihe ngaahi mahina ka hoko.

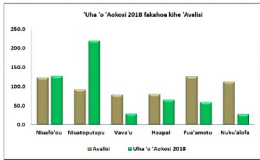
Fakafuofua e faha'i ta'u

'Oku 62% a fangamalie ke hoko kihe faha'i ta'u El Niño 'ihe mahina e tolu ka hoko. 'Oku 78% 'ae fangamalie ki he'ene hoko 'o a'u ki Ma'asi—Me 2019.

Mahina kuohili

'Aokosi 2018

Koe 'uha na'e ma'ounga 'ihe 'avalisi i he ongo Niua pea ma'olalo 'ihe 'avalisi he toanga 'oe 'otu Tonga, (vakai kihe kalafi). Koe 'avalisi e mafana e 'ea na'e 23.5°C aia na'e mafana ange 'aki 'ae 0.1°C 'ihe 'avalisi angamaheni. Koe ma'ounga laha na'e 32.9°C i Niuafo'ou 'ihe aho 23 pea ma'olalo laha na'e 12.9°C i Vava'u 'ihe aho 9.

	'Uha 'o Sune ki 'Aokosi 2018 (mm)		
	Sune	Sitala	'Aokosi
Niuafo'ou	74.2	74.2	127.5
Niuaotupapu	60.1	31.1	220.9
Vava'u	265.1	39.5	30.1
Ha'apai	137.1	79.3	66.7
Fua'amotu	68.7	244.6	60.4
Nuku'alofa	108.6	182.7	28.8

Ma'olalo 'he 2018 (mm) 'Avalisi angamaheni (mm) Ma'ounga 'he 2018 (mm)

Ngaahi me'a ke Fakatanga'i

Koe faha'i ta'u mo'ouka emi pea 'oku angamaheni ke si'i ange 'ae 'uha 'ihe angamaheni 'he tamu ko'eni.

Fakatanga'i ange koe fakafuofua 'oku kei 'he 'avalisi pe 'ae faha'i ta'u neongo 'oku ha' mai 'ae lahi ange 'ae fangamalie ke hoko 'he El Niño 'he ngaahi mahina ka hoko.

'Oku totonu leva ke fai e tokanga ki hono nguse aki 'oe vai tala na'a hoko ha nounou pe honge vai 'he ngaahi mahina ka hoko.

'Oku fale'i atu ai ke nguse fakapopotolu 'aki e vai pea tatala e vai 'uha ke lahi 'he tamu 'oku 'uha ai pea ke ma'u 'ae ngaahi fale'i meli'e ngaahi kupu fakau'aki tautefio kihe ngaahi vai'a 'oku tu'u laava ngufua o hanga koe nguse. Ma'u: Vai mo'e fakatama'i fakatanutu ki he ngaahi fale'i ke faka si'i ai 'ae usesia mo'e ma'amau 'e ala hoko kupu meli'e fakatanutu 'e hoko. Koe usesia 'e El Niño ki Tonga koe si'i ange 'ae 'uha 'ihe anga maheni. 'Oku mahi'unga pe ke fai ha tokateu kihe ngaahi usesia 'e ala hoko lolotonga 'ae tamu 'oku hoko ai 'ae faha'i ta'u El Niño o fasa'u ai pe ke koe faha'i ta'u ma'ihi pe vaava.

Fakafuofua kihe 'uha

Fakafuofua kihe lahi e 'uha mai Sepitema—Novema.

'Oku fakafuofua 'e ma'olalo 'ihe 'avalisi 'he 'uha i Niuaotupapu mo Vava'u pea 'e 'he 'avalisi he toanga e 'otu Tonga. (vakai kihe Tepile 1)

Fakafuofua kihe lahi e 'uha mai Tisema 2018 ki Fepuali 2019.

'Oku fakafuofua 'e ma'olalo 'ihe 'avalisi angamaheni 'ae 'uha 'ihe 'otu Tonga. (vakai kihe Tepile 1).

	Septitema—Novema 2018 (%) 'oe fangamalie ke hoko	Tisema 2018—Fepuali 2019 (%) 'oe fangamalie ke hoko
Niuafo'ou	37	36
Niuaotupapu	40	40
Vava'u	40	41
Ha'apai	38	41
Fua'amotu	36	37
Nuku'alofa	39	42

Tepile 1: Fakafuofua kihe 'uha 'ihe mahina 'o 3 kihe 6 ka hoko.

Koe fakamatala 'ea hono hoko 'e 'oatu fakafuofua kihe uke ua 'o 'Okatopa 2018

'Fakatanga'i' ange.
 Koe fakamatala 'e 'uha ki he 'otu 'oe 'ae ma'ounga fakahoa 'he hono tokateu mo'e fakamatala me'e 'he ngahi 'oku 'aku meli'unga 'he 'otu Tonga. Lolotonga: hono fakamatala 'he 'Fakafuofua 'he hono tokateu mo'e fakamatala 'he ngahi fakamatala kuo tatala ke fa'u 'u'u 'ae fakamatala 'e 'uha 'aki ke fakafuofua 'u'u 'ae Potungue kihe fakafuofua 'he fakamatala 'he 'uha 'aki ke tokateu fakahoa kihe ngahi fakamatala 'e. Koe ngahi fakamatala 'he 'otu Tonga pe ke tokateu ki he tokateu. 'he 'aha ke 'ae ha' hanga 'ae Potungue ki he tokateu mo'ke 'he mo'e ma'amau mo'e 'ue 'ue 'aha 'ae hoko 'ae fakamatala 'e. 'ae ha' ha' ha' fakafuofua fakafuofua mo'e fakamatala 'e mo'e ha' hoko. 'he tokateu 'he Potungue fakafuofua 'he me'tastaff@met.gov.tg pe koe puha 1380 pe koe telefoni: (676)35123, 35355